

ZÁKLADNÍ IDENTIFIKACE

ID	OLK-OC002
Název/motiv mozaiky	Výzdoba orloje olomoucké radnice
Autor	návrh Karel Svolinský, realizace Česká mozaika
Datace	1949-1954
Místo	Horní náměstí, Olomouc
GPS souřadnice	49°35'38.496"N, 17°15'5.029"E
Rozměry mozaiky, umístění	výška 12 m, šířka 5,6 m, hloubka 1,8 m Mozaika je instalována ve výklenku na městském orloji.
Výška umístění mozaiky nad zemí	cca 1 m
Mozaika je směřována na (SS)	severozápad
Popis okolí, statika budovy	Mozaika je umístěna ve výklenku stavby, která se nachází v centru města. Stavba, na které se mozaika nachází, nevykazuje výraznější ztrátu materiálu ani praskliny.
Poznámky	

HUMANITNÍ PRŮZKUM MOZAIKY

Olomoucký orloj zdobící niku radnice už od 15. století byl upraven barokně a potom v roce 1898. Na konci 2. sv. války byl poničený dělostřeleckými granáty ustupujících Němců. Ačkoliv poškození zřejmě nebylo příliš závažné, posloužilo jako dobrá záminka provedení nové výzdoby orloje, která by nebyla soustředěna na náboženská témata, ale budovatelský aspekt. Probíhající oprava orloje byla zastavena a byl vypsán konkurz na novou výzdobu, vítěz z něj nevyšel, tak byl osloven Karel Svolinský, aby vytvořil další návrh. Orloj se realizoval mezi lety 1949-1954. Mozaiky z novoborského skla byly slavnostně odhaleny v roce 1955. Nová kompozice představovala „směs hanáckých folklórních tradic a budovatelských idejí“.

Orloj je osazen v hluboké hrotitě zakončené nice přistavěné k severní frontě radnice na Horním náměstí v Olomouci. Její zadní stěna i boční stěny jsou pokryty skleněnou mozaikou se zlatým pozadím, ve středu jsou osazeny astronomické ciferníky. V horní části mozaikové stěny jsou umístěny figurální scény s hanáckými zvyky Jízda králů a Průvod královnicek, v dolní části je doplňují statické stojící postavy dělníka v modrákách (vlevo) a výzkumníka, resp. chemika se zkumavkou a baňkou (vpravo). Na bočních stranách niky jsou po stranách umístěny kruhové medailony se symboly jednotlivých měsíců v roce personifikovanými postavami provádějícími různé polní práce.

Orloj realizovala dílna Česká mozaika, která vznikla znárodněním a sloučením dvou

poválečných mozaikářských dílen. Samotná práce je, i přes všechny průtahy při realizaci, provedena velmi kvalitně. Budovatelské téma výzdoby ale budí dodnes rozpaky, i když se při debatě vedené po roce 1989 město Olomouc rozhodlo pro zachování současné výzdoby.

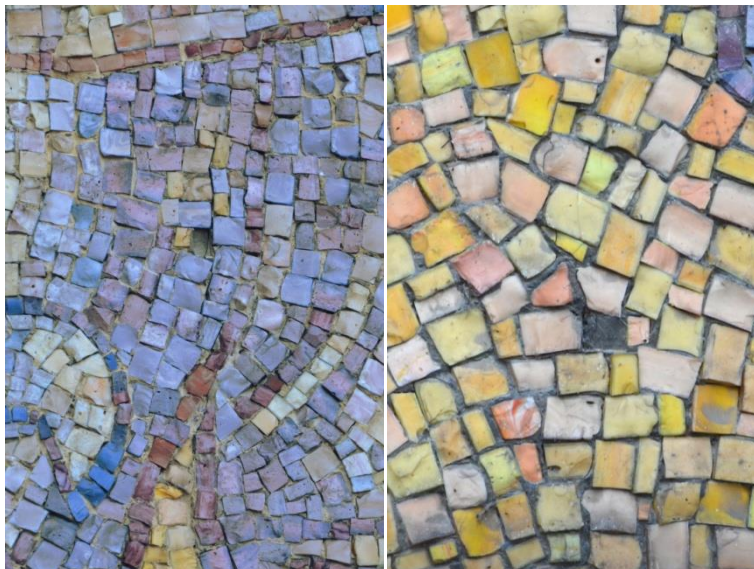
CHARAKTERIZACE PROSTŘEDÍ A SAMOTNÉ MOZAIKY

Působení okolního prostředí, míra zakrytí mozaiky, biologické poškození

- vertikální prasklina v levé části
mozaiky

Mozaika je z velké části krytá výklenkem, ve kterém se nachází. Jako rizikový faktor pro životnost mozaiky lze označit prasklinu situovanou v dolní levé části mozaiky. Je doplněna o ciferníky a pohyblivé figurky.

Biologické poškození nebylo zaznamenáno.

- součástí mozaiky jsou různé
ciferníky a pohyblivé figurky

Ztráty materiálu v ploše

- místy chybí jednotlivé mozaikové
kostky

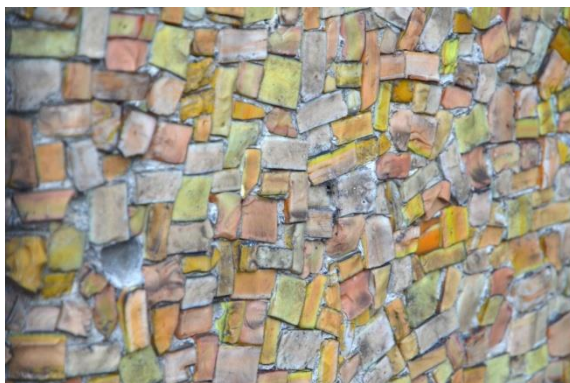

Použitý materiál - kostky a pojivo

Mozaika je sestavena ze štípaných skleněných kostek o různé velikosti (cca 2 cm x 3 cm, i menší). Použité sklo je zakalené se značným počtem bublin a šlír ve hmotě. Mozaika je místy silně znečištěna prachem a exhalacemi. Na povrchu není patrné korozní poškození (platí pro pohledovou stranu).

Pojivo mezi kostkami je šedé, spíše jemnozrné. V pravé dolní části mozaiky jsou ve spárách drobné prasklinky.

- znečištěný povrch kostek

ANALYTICKÝ PRŮZKUM

Optická mikroskopie

- nebyla provedena

POZNÁMKY

Přílohy

Literatura

Pavel Zatloukal, „Je to velké a šťastné vaše dílo:“ Olomoucký orloj Karla Svolinského, in: Eduard Burget - Roman Musil (eds.), *Karel Svolinský [1896-1986]* (kat. výst.), Národní galerie v Praze 2001-2002, Praha 2001, s. 204-205.

Tereza Petišková, *Československý socialistický realismus 1948-1958* (kat. výst.), Galerie Rudolfinum Praha 2002-2003, Praha 2002, s. 36.

Antonín Langhamer, Minulost a přítomnost skleněné mozaiky v Čechách, *Sklář a keramik*, roč. 53, 2003, č. 4-5, s. 72-78.

Aneta Břehová, *Vývoj a užití mozaiky v 50. letech 20. století, v českém prostředí*, bakalářská práce, FF UP v Olomouci, 2009, s. 29-30.